

Nederland: slimme samenleving – nu & in de toekomst | *Investeringsagenda voor kennis & innovatie*

*Bluetooth en WIFI, tegenwoordig onmisbaar op je telefoon, je TV en je computer
 De kunstnier en immunotherapie, nieuwe hoop voor mensen met ernstige aandoeningen
 Onze waterkennis en de Deltawerken, bescherming voor onze huizen en bedrijven tegen overstromingen*

Dit zijn enkele voorbeelden van omvangrijk onderzoek, met op zijn minst wortels in Nederlandse kennisinstituten tot aan ronduit Hollands uitvindingen. In heel ons land - van noord tot zuid en van oost tot west - werken onderzoekers dag en nacht met ziel en zaligheid aan nieuwe kennis; voor de uitdagingen van nu en van de toekomst; lokaal, nationaal en mondiaal.

Nederland behoort tot de wereldwijde top qua innovatievermogen; Nederland heeft het talent, de denkkraft en de ondernemersgeest. Voor onze welvaart zijn wij sterk afhankelijk van kennis en innovatie. Investerings hierin betalen zich dubbel en dwars terug en leveren waarde op voor Nederland. Echter, zonder verdere actie lopen de uitgaven aan kennis en innovatie terug, waardoor ons land steeds verder achter raakt ten opzichte van ons omringende landen. Een tijd dat we nu moeten keren. Het adviesrapport van Mario Draghi is een wake-up call voor heel Europa en onderstreept tegelijk het belang om in Europees verband samen op te trekken.

“Whole of society”-aanpak

De Kenniscoalitie is zich uiteraard bewust van de noodzaak en de afspraak om extra te investeren in defensie en weerbaarheid. Daarvoor is ook investeren in kennis en innovatie juist een absolute noodzaak en een deel van de sleutel tot de oplossing. Het is essentieel om onze veiligheid te waarborgen, maatschappelijke uitdagingen aan te kunnen gaan, onze concurrentiekracht en economische groei te stimuleren én weerbaar te zijn. Het versterken van onze economische en maatschappelijke weerbaarheid vraagt om een “whole of society”-aanpak, die het hele kabinet én de brede kennissector aangaat. Dat betekent het versterken en stroomlijnen van budgetten van OCW en EZ voor onderzoek en innovatie, in samenhang met bijdragen van andere departementen. In het bijzonder ziet de Kenniscoalitie kansen voor het leggen van verbindingen tussen de (actieagenda's van de) Nationale Technologie Strategie en de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie.

Stabiliteit in het wetenschapssysteem

Om in de toekomst de vruchten te kunnen blijven plukken van een sterk kennis- en innovatielandschap in Nederland, is het daarnaast van groot belang om voor stabiliteit in het wetenschapssysteem te zorgen. Dit betekent stabiliteit in de basis voor fundamenteel, toegepast en praktijkgericht onderzoek, inclusief voldoende ruimte voor ongebonden onderzoek. Onderdeel van deze basis zijn ook talentontwikkeling en excellente onderzoeksfaciliteiten: twee essentiële voorwaarden om Nederland het meest aantrekkelijke R&D land in Europa en top-5 wereldwijd te laten zijn. Nederland moet een land blijven waar essentiële waarden zoals academische vrijheid niet ter discussie staan maar actief uitgedragen worden. Ook moet Nederland een land blijven waar internationaal toptalent zich welkom voelt, niet alleen vanwege een gunstig onderzoeksklimaat maar ook vanwege de steeds nijpender wordende arbeidsmarktkrapte voor de kennisintensieve bedrijvigheid.

Verhogen R&D-uitgaven

De Kenniscoalitie benadrukt het belang van het op peil houden van een stevige basis, met daarbovenop strategische keuzes in het wetenschaps- en innovatiebeleid. Dat betekent dat een volgend kabinet vol moet inzetten op **het werken aan de doelstelling om in 2030 3% van ons bbp aan R&D-uitgaven te besteden**. Dit is

essentieel om het lange termijn-verdienvermogen en de weerbaarheid van Nederland te behouden en versterken. De komende investeringen in defensie zouden gepaard moeten gaan met een offensieve technologie- en innovatie investeringsagenda, met de ambitie om deze publiek-privaat op te pakken. Hierbij kunnen we voortbouwen op de Nederlandse kracht van publieke-private samenwerking opgebouwd in regionale kennisecosystemen. Dit om ook de vertaalslag van onderzoek naar concrete toepassingen te versnellen, uiteraard met betrokkenheid van het mkb en start- en scale-ups. De overheid moet het aantrekken van institutioneel kapitaal in start-ups verder ondersteunen. Met als doel de doorgroei naar scale-ups, die ook veel aan R&D doen en daarmee de private R&D uitgaven snel verder verhogen en het verdienvermogen versterken. Daarvoor is stabiliteit in het fiscaal innovatie-instrumentarium belangrijk.

Het bereiken van het 3%-doel vraagt om **additionele publieke financiering van 2 miljard (2026) tot 3,5 miljard euro (2029)**, zo is op basis van recente cijfers te berekenen.¹ Deze extra financiering moet zich volgens de Kenniscoalitie met name richten op het aantrekken en stimuleren van private financiering, waardoor ook de private R&D uitgaven in NL substantieel en duurzaam gaan stijgen. Want wanneer Nederland zijn publieke R&D-investeringen verhoogt, versterkt dit de innovatiekracht: private R&D en productiviteitsgroei nemen toe. Hiervoor is het ook noodzakelijk om een stabiele basis te creëren voor de kennisinfrastructuur aan Nederlandse onderzoeksinstituten en instituten.

Concreet beveelt de Kenniscoalitie aan om deze **additionele publieke financiering te besteden aan:**

- Een nieuw **instrument voor strategische innovatieprogramma's**, gericht op de Nationale Technologie Strategie in verbinding met de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie, en andere programma's en instrumenten die hieraan raken. Daarmee wordt tegelijk ook ingezet op het aantrekken en inzetten van (onder andere) het hoognodige bèta- en techniek talent en het stimuleren van publiek-private samenwerking. Bestaande uitvoerders als NWO, RVO, InvestNL en de ROM's kunnen hiervoor hun krachten en kennis bundelen.
- Betere afstemming op en meer middelen in het Nederlands instrumentarium **voor Europese financiering van R&D**, zodat we geen Europees onderzoeksbudget (meer) laten liggen wegens gebrek aan cofinanciering of matching. Behoud de inzet op een ambitieus nieuw kaderprogramma (FP10) binnen het Meerjarig Financieel Kader voor de Europese Commissie. Op deze manier zorgen we voor een belangrijke impuls voor de Nederlandse kenniseconomie¹.
- De **modernisering van wetenschappelijke infrastructuur via OCW en NWO, en (nieuwe) experimentele en valorisatie infrastructuur** bij publieke kennisinstellingen, zoals de TO2-instellingen. Juist deze laatste soort is ook relevant voor start- en scale ups en bestaand MKB om producten versneld te ontwikkelen. Investeer in databeschikbaarheid, digitale infrastructuur, test- en experimenteerfaciliteiten en AI, in gezamenlijkheid met andere Europese lidstaten, ook met het oog op digitale soevereiniteit. Vereenvoudig regelgeving en stem nationale regels af op Europese kaders, om innovatie te versnellen.
- Streef naar **een nationale investeringsinstelling voor het financieren van start- en scale-ups**, bijvoorbeeld door inzet van pensioenfondsen. De ontwikkeling van kennis naar toepassing kan versneld worden als deze instelling inhoudelijk goed aansluit bij het hierboven beschreven instrument voor strategische innovatieprogramma's (en andere thematische investeringen vanuit departementen). Bovendien kan de kennissector hierdoor effectiever samenwerken, talent beter benutten en beter inspelen op maatschappelijke uitdagingen.
- Voor strategische innovatie en het positioneren van Nederland als internationale koploper in de wetenschap is **stabiele bekostiging van wetenschappelijk, praktijkgericht en toegepast onderzoek** noodzakelijk.

¹ Extrapolatie op basis van Rathenau TWIN 2023-2029, mei 2025

De Kenniscoalitie vraagt steun en blijft zichzelf inzetten voor **de volgende aandachtspunten**:

- Betere afstemming tussen de al bestaande instrumenten voor wetenschap en innovatie over kennisinfrastructuur heen, voornamelijk vanuit NWO, RVO, InvestNL en ROM Nederland. Vereenvoudiging van het onderzoekslandschap moet leiden tot meer samenwerking en minder systeemdruk en bevordering van meer strategisch programmatisch werken. Ook bij de ontwikkeling van nieuwe instrumenten is de betrokkenheid van bestaande uitvoerders van groot belang voor het ontwerpen van een efficiënt en effectief instrumentarium.
- Een kennissector-brede aanpak op het gebied van weerbaarheid. Kijk daarbij naar bewezen en effectieve instrumenten, waarmee gericht wordt geïnvesteerd in onderzoek dat cruciaal is voor de veiligheid en strategische autonomie van Nederland en Europa over de volle breedte van de wetenschap.
- Het ontwikkelen van betere en bruikbare methodiek van systematische evaluatie, monitoring en voorspelling van de waarde en het effect van investeringen in onderzoek en innovatie.
- Het aantrekken en behouden van (inter-)nationaal toptalent.

In een geopolitieke context waarin kennis steeds belangrijker wordt, kan Nederland zich onderscheiden door te excelleren op kennis en innovatie. Koploper zijn op dit gebied maakt ons minder kwetsbaar voor internationale spanningen en afhankelijkheden van andere grootmachten. Bovendien helpen we Nederland ermee vooruit: met nieuwe medicijnen, een bijdrage aan het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen zoals woningbouw, schuldenproblematiek en de energietransitie, en het ontwikkelen van nieuwe technologieën. Nederland – een slimme samenleving, nu & in de toekomst.

Over de Kenniscoalitie

De Kenniscoalitie is een samenwerkingsverband en bestaat uit Universiteiten van Nederland (UNL), Vereniging Hogescholen (VH), de MBO Raad, Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), KNAW, NWO, ZonMw, VNO-NCW, MKB Nederland, ROM Nederland en de instituten voor toegepast onderzoek (TO2-federatie). De Kenniscoalitie streeft gezamenlijk naar optimale omstandigheden om onderzoek en innovatie in Nederland te laten bloeien en fungeert als gesprekspartner voor de overheid.

Verkiezingsinzet Kenniscoalitie – juli 2025